

Bretsku trolaraskipararnir farnir í verkfall

Í GRIMSBY OG HULL LIGGJA NÚ TÆTT VIÐ 200 TROLARAR

EISINI EIN ÁVARING TIL FØROYINGAR

Tað tykist, sum bretsku trolaramenninir rættuliga eru vorðir harnir um ta støðu, sum bretsku stjórnin hevur tikið í sjómarsstriðnum, sum nú semja varð fingin um millum Íslands og Bretlands.

Støðan er nú tann, at í Hull og Grimsby eru trolararnir lagdir, og teir, ið enn eru úti, verða lagdir, so hvørt teir koma inn. Yvirmenninir á trolflotanum krevja, at íslendskir trolarar ikki fáa loyvi at landa í Bretlandi, men hóast hetta krav, trolaraskiparanna eru landingar farnar fram, og hava íslendsku bátarnir fingið sera góðan pris. Íslendski trolarin Ingálfr Arnason landaði í vikuni 2.958 kitt fyrri 14.053 stp.

Samstundis sum verkfallið er sett sum mótmæli móti úrslitinum av sjómarsstriðnum landanna millum, hava bretsku trolaryvirmenninir ávarað Føroyingar og Grønendingar ímóti at flyta teirra sjómork út.

Hvussu verkfallið fer at legna seg, er

ikkí gott at siga, men um einar 14 dagar, — um tað stendur við so leingi, tá vænta menn, at tað fer at merkjast á marknaðinum við so ovurhøgur prísnum, sum ongantið áður hevur verið.

TINGIÐ kom saman aftur mikudagin eftir páskir. Málini eru nógv, sum eftir eru at viðgera, og væntandi verður tingslit ikki fyrr enn tað fer at liða ímóti mai mánaða.

Fundir hava verið hvønn dag, og fleiri mál hava í hesi vikuni verið á dagsskránni. Í dag er dagsskráin eisini long. Viðgjord verða málini um nýggjar fiskileiðir, eykastudningur til lonjavningargrunnin og málið um vegagerðir.

ÚR HVALBA. Menn eru nú farnir at stoypa Frysti- og flakavirkid. — Hósadagin opnaði Føroya banki bankadøld her í bygðini. Onsdagin letur Sjóvinnubankin, Suðuroya deildin, upp banka sín her.

Um páskini legðist kavin um landið, so nógv sumstæði, at bílar ikki finga koyrt.

Útróðramenn okkara í Grønlandi og heima

Í 14. September hevur dulnevnið, ið merkir seg »útróðramenn í Føroyingahavnini«, men sum meg ánar fyrri ikki at siga; sum eg veit ikki hevur sæð Føroyingahavnina, áheitan til min at veita útróðramennum okkara í Føroyingahavnini somu stundingssemdir sum okkara heimaútróðramennum.

Lat tað fara, hvat ið nú kristna navn-ið er á dulnevnum. Eg skal royna at taka tað sum viljandi útróðramanninum í Føroyingahavnini væl (undirbúðin í mær vil kortini siga, at tað minni er saklig og rein vælvild enn politisk »máno« ið leggur aftanfyrri; hetta verður sagt fyrri, at eingin skal misskilja!)

Já, vinur min, lit á tað, at í stundingsmáli útróðramanna finnur tú Danbjörg heilan og farandi so langt sum møguleikans mark gongur.

Danbjörg var við til at tryggja føroyska útróðramanninum til K. G. H. minstulonina, so hann kundi liva. Men so undarligt og harniligt tað ljóðar, so er sannleikin tann, at hesa trygging bar dust dulnevnið 14. September ímóti.

Danbjörg var við til at veita útróðramanninum í Føroyingahavnini og øðrum havnum í Grønlandi uttan fyrri K. G. H. s oki somu lonartrygging.

Men prísstudningurin var ikki tann sami sum til heimaútróðramannin, tí hesin fekk ikki og fær ikki minstulonartryggingina.

Nú fingi í fjór heimaútróðramenninir prísstudningin munandi hækkaðan, uppi 6 og 9 oyru, og tað er rimiligt og rættvíst serliga tí, at fortienastan í fjór var so litil, at útróðramadurin hiá okkum í Grønlandi fær prísstudningin hækkaðan, og hevur meirlutin í fiskivinnunevndina, har undir javnaðarmenn, uppskot um at hækka prísstudningin við 100 %, frá 2,5 og 5 oyru til 5 og 10 oyru kg atvikavist fyrri feskfisk og saltfisk.

Skulu okkara heimaútróðramenn og líkastillaðir undir tingmannavæðing, má tað vera eitt av hvørjum, annaðhvørt sum nú, hvar ið heimaútróðramadurin

fær nakað hægri studning sum víðurgjald fyrri minstulonartryggingina, ið hann ikki fær sum útróðramadur í Grønlandi, ella megu prísstudningarnir og minstulonartryggingin falla báðum í lika muni.

Men eina minstulonartrygging til útróðramenninir heima halda menn ikki bara ringa fyrri ikki at siga ómøguliga at praktisera, men eisini ætlandi verða so vittfavnandi og dýra, at lonjavningargrunnin ikki orkar hann uttan nýggjan milliónapeningur til landskassanum — og hann tekst ikki uttan stórøking av skattinum. At har er farið so langt sum yvirhever í lotum er møguligt ívast eingin i, nú ið eftir okkara korum og umstøðum so stórt er tikið til sum onga tíð áður í okkara søgu. Ikki minni enn 8 milliónir árliga — við 3 milliónum í lánnum — eru settar sum beinleiðis studningur til fiskivinnuna, lonjavningargrunnin og skipabygging.

Tvífaldan av studningshækkkanini afturat minstulonartryggingini er munandi og torvandi bati, so slakur sum fiskiskapurin hevur verið haruppi seinastu árin. Og sum forhildið við nevdaruppskotinum nú verður millum útróðramannin heima hiá okkum sjálvum og okkara útróðramenn í Grønlandi er funnin so toluliga rættvíst javnvág.

At tjóðveldismaðurin setur uppskot fram um, at báðir teir nevndu útróðramenninir skulu fáa lika prísstudningið tóðir lika so litið sum tað, at hann hevur uppskot um 1000 kr. í minstulon uttan at hava sett ein einasta stav um inntøkur og uttan at hava greitt atkvøðu fyrri einum einasta inntøkuuppskoti. — Minstulonin verður annars viðgjord undir øðrum máli.

Eingin føroyingur og enn og minst nakar fiskimaður skilur, at tað er møguligt hiá okkara tngi at rinda milliónir uttan ovra í skatti ella tolli og øðrum inntøkum.

Í Havn, tann 6. april 1961.

J. H. Danbjörg.

Albin Ákesson

80 ár 10. april 1961.

Sviariki hevur við forsorgarskipan síni, basan av arbeidssloysinum og kortini hava tær hægstu lönir í Europa, við síni demokratisku og framskarandi skúla skapi og venjing av ungdominum og við sínum høgum andaligari menning av øllum stættum vaksið seg fram at vera ein fyrirmynd fyrri allar tjóðir. Tað er ein gleði at kunna siga, at tí á baki eru Danmark og Noregi.

Teir grannvaksnu og prúðu sviarnir, sum í 1901 komu at arbeiða í kolanámum í Rangabotni hava ikki gjørt sín um landi fyrri skommum.

Úr kolagrevstrinum varð tessverri ikki stórt burtur úr. Summir av sviunum fóru heim aftur, meðan aðrir sum Carl Cederfeldt, Anders Wiberg, Oluf Morten son, Joen Carlsson, Vilhelm Jonsson og Albin Ákesson festu fót og vórðu verðandi í Føroyum og tóku ymiskt byggiarbeiði, sum oftast formansarbeiði.

Albin — vann sær at vera á fornavni við sínar arbeidsskammirátar og sóknarfólk, og talar tað fyrri seg — hann var skjótt »døse« við fólk, hann kom at búgva ímillum og arbeiða saman við og vann tess álít.

Tað hendi Albin sum sjaldan hendur fremmandum manni úr øðrum landi, at hann varð valdur í sóknarstýrið og sat har tvínni valseið. Og aðrenn hann kom í sóknarstýrið var hann valdur til vegafórmann fyrri kommununa og loðtingið.

Tað eru ikki fá uppdráttar — og kostnaðararbeiði, hann hevur gjørt fyrri loðtingið ymsa staðni í Føroyum. Og

tey 32 árin — ein long tíð — hann hevur verið vegafórmadur, er — við undantak av hovuðsvegum — í sóknini ikki gjordur minsti vegateinur ella brúgv, sum hann ikki hevur gjørt uppdrátt og kostnaðarútróking til. Og tað er einki at skroga av, at vegirnir í Frobíar sókn hava eftir umstøðunum verið ímillum teir hampaligastu her á landi. Tað eru mong ár, síðan Albin fór at tala um og kanna eftir kostnaðinum av asfalteringar og øðrum nútímans vegagreiðum. Men hini figgjarglugu víðurskiptini vóru ikki fyrri tilikum keypi. Men tað er nakað síðan asfaltering byrjaði í sóknini, og plássíð var hitt fyrsta ið fekk sær grótkúsara. So litil ansur var tá í Føroyum fyrri tilikum greiðum, at kommunan fekk nei til studning frá tinginum og í fyrstu atlogu heldur ikki loyvi at keypa grótkúsara. Men við seinri atlogu varð játanin givin.

Albin hevði ongan skúlagang uttan barnaskúlan, sum tá var — og hann var ikki stórffingin við lærdomi; uttan fyrri kristni og tað at kunna lesa.

Men Albin var ikki bara kunnskaparstændi, men hann var næmur og nýtti høvi at læra seg sjálvum og taka við lærdomi frá monnum, verkfrøðingum og øðrum »lærdum«. Hann kom at arbeiða saman við. Hetta greiður, hvussu ið tað bar til, at hann í mongum átti verkfrøðingskvnstrið og kundi stínga vegir út, »svíðellera« og kostnaðarmetta sum var hann verkfrøðingur. Tekninear og undráttar, ið liggja eftir hann, eru hon um til heiðurs snottligt, ákkrur og væl eisini arbeiði. Hann hevur verið kommu nýr dýgur álítimaður og spart hennar miklan pening við sum vegafórmadur at vera verkfrøðingarsarbeiði, ið ikki eru gittin fyrri at vera bilja.

Tilíkan mann at sláa grót og greiða av hondum tunet og torført arbeiði finnur tú ikki undir hvørjum steini — tað verður ilt at finna hans maka. Men tað er ikki bara tað tunga og torffóra arbeiði, sum hann skarar framúr í. Vitjar tú hann í hansar snottliga heimi sum hann hevur bæt at kalla einsamallur frá grundini av, finnur tú finstu og syndrigastu handaverk, so lystarliga gjørt, at tev eru ein frægd fyrri eygð.

Tann 10. april verður Albin Ákesson 80 ár. Men aldurin hevur so sanniliga ikki boget hann. Hann læði vegafórmannsarbeiði niður 1. april, ikki tí hann kundi seg veikan og óarbeiðsfør — hann arbeiðdi sum ein ungur maður líka til seinasta dagin — men hann helt at við tev 80 árin var hóknað at taka sær fri at gera tað, ið honum hugaði best. Um tað skuldi verið, kundi hann at døma eftir arbeidssynnum, hann hevur, veldi hildið fram sum arbeiðsfórmadur mongu árin enn. Og var tað annar maður, ið arbeiðdi upná rós ella fyrri at sláa »rekordinar«, vildi hann gjørt tað. Men hetta hevur ikki ligið fyrri Albin. Hann hevur av sonnum verið dugnamaður, men avgiort ein av teimum stillu, ið ongan tíð gjordi hóast (Framhald á 2. síðu)

SUÐUROYINGAR!

Ónsdagin 12. april lata vit upp deild í Hvalba. Fyribils avgreiðslutið:

Mánadagar kl. 5—7.

Ónsdagar - 5—7.

Fríggjadagar - 5—7.

Alt vanligt bankayrki.

Hava tygum figgjarspurningar, tosið so við okkum.

Sjóvinnubankin.